

קדושת אלוהים

אר סי ספרול

קדושת אלוהים

קדושת אלוהים

אר סי ספרול

The Holiness of God

R. C. Sproul

Originally published in the U.S.A. under the title:

The Holiness of God, by R. C. Sproul

Copyright © 1998 by R. C. Sproul

Hebrew edition © 2022 by HaGefen Publishing

with permission of Tyndale House Publishers,

a division of Tyndale House Ministries.

All rights reserved.

© 2022 כל הזכויות למהדורה העברית שמורות להוצאת הגפן

www.ha-gefen.org.il

תרגום: נתנאל גרלון

עריכה: מרים גבעוני

עיצוב: סטיב דיויס

אין להעתיק לשכפל, לצלם, להקליט, לשכתב, לאחסן במאגר מידע או להפיץ ספר זה או קטעים ממנו בשום צורה או בשום אמצעי – אלקטרוני, אופטי או מכני, ללא אישור מראש ובכתב מהוצאת הגפן.

כל המובאות מהברית החדשה לקוחות מהתרגום החדש של הברית החדשה אלא אם כן צוין אחרת.

© כל הזכויות לתרגום החדש של הברית החדשה שמורות לחברה לכתבי הקודש בישראל.

נדפס בישראל

ISBN 978-965-7046-22-7

מוקדש לקאיקי וראיין ולכל בני דורם.
מי ייתן ויחיו בתקופה של רפורמציה חדשה.

תוכן העניינים

11	קיצור שמות ספרי התנ"ך והברית החדשה
13	תודות
15	פרק א: כוס האדון
27	פרק ב: קדוש, קדוש, קדוש
43	פרק ג: מסתורין מעורר יראה
53	פרק ד: הטראומה של הקדושה
75	פרק ה: השיגעון של לותר
95	פרק ו: צדק קדוש
125	פרק ז: מלחמה ושלום עם אלוהים קדוש
145	פרק ח: קדושים תהיו כי קדוש אני
161	פרק ט: אלוהים בידי חוטאים זועמים
171	פרק י: מבט מעבר לצללים
187	פרק יא: מקומות ומועדים קדושים
201	שיר: קודש, קודש, קודש
202	על המחבר

קיצורי שמות ספרי התנ"ך והברית החדשה

הברית החדשה		התנ"ך	
מתי	מתי	ברא'	בראשית
מרק'	מרקוס	שמות	שמות
לוקס	לוקס	ויק'	ויקרא
יוח'	יוחנן	במד'	במדבר
מה"ש	מעשי השליחים	דבר'	דברים
רומ'	אל הרומים	יהו'	יהושע
קור"א	הראשונה אל הקורינתים	שופ'	שופטים
קור"ב	השנייה אל הקורינתים	שמ"א	שמואל א
גלט'	אל הגלטים	שמ"ב	שמואל ב
אפס'	אל האפסים	מל"א	מלכים א
פיל'	אל הפיליפים	מל"ב	מלכים ב
קול'	אל הקולוסים	ישע'	ישעיה
תסל"א	הראשונה אל התסלוניקים	ירמ'	ירמיה
תסל"ב	השנייה אל התסלוניקים	יחז'	יחזקאל
טימ"א	הראשונה אל טימותיאוס	הושע	הושע
טימ"ב	השנייה אל טימותיאוס	יואל	יואל
טיט'	אל טיטוס	עמוס	עמוס
פילמ'	אל פילימון	עוב'	עובדיה
עבר'	אל העברים	יונה	יונה
יעקב	איגרת יעקב	מיכה	מיכה
פטר"א	איגרת פטרוס הראשונה	נחום	נחום
פטר"ב	איגרת פטרוס השנייה	חבק'	חבקוק
יוח"א	איגרת יוחנן הראשונה	צפנ'	צפניה
יוח"ב	איגרת יוחנן השנייה	חגי	חגי
יוח"ג	איגרת יוחנן השלישית	זכר'	זכריה
יהודה	איגרת יהודה	מלא'	מלאכי
התג'	ההתגלות	תהי'	תהילים
		משלי	משלי
		איוב	איוב
		שה"ש	שיר השירים
		רות	רות
		איכה	איכה
		קוה'	קוהלת
		אסתר	אסתר
		דני'	דניאל
		עזרא	עזרא
		נחמ'	נחמיה
		דה"א	דברי הימים א
		דה"ב	דברי הימים ב

תודות

תודה מיוחדת לוונדל האלי על העידוד הנדיב והלבבי במהלך הפרויקט הזה. אם תוכן הספר ברור, יש לזקוף זאת לזכותה של אשתי, וסטה, שערכה אותי בקפדנות ובאהבה רבה.

כוס האדון

פָּרָשׁ אֲבִיר, הָדוּר, יְהִיר,
בָּאוּר, בְּצֵל, נָדָד הוּא.
הֶרְחִיק דָּהָר, בְּפִיו מְזֹמֹר,
פָּנָיו לְאֶלְדוֹרדוֹ.¹

אדגר אלן פו

משהו אילץ אותי לצאת מהחדר. קריאה ברורה וחודרת הדירה את שנותי. משהו קדוש קרא לי. הקול היחיד שנשמע היה התקתוק החדגוני של השעון על שולחן הכתיבה שלי. הוא נשמע עמום, כמעט לא מציאותי, כאילו קולו חודר אליי מתוך חדר ששקוע במים עמוקים. הייתי במעבר שבין ערנות לשינה, היכן שהגבול בין הכרה לחוסר הכרה מיטשטש. הושהיתי בנקודת הזמן שבה אדם תלוי ממש על הקצה, רגע שבו הקולות מן החוץ עדיין פולשים לדממה שמשתררת במוחו, רגע קט לפני שהוא נכנע ללילה. ישן אך עוד לא ישן. ער אך לא ערני. עדיין חדרה לתודעתי הקריאה הפנימית: "קום, צא מהחדר!"

הקריאה התחזקה, נעשתה דחופה יותר עד שלא יכולתי להתעלם ממנה. התפרצות פתאומית של ערנות גרמה לי להזדקק במהירות ולהוריד את רגליי אל הרצפה לצד המיטה. הישנוניות נעלמה כלא הייתה, וגופי החל לפעול בנחישות. תוך מספר שניות הייתי לבוש ויצאתי אל מחוץ למעונות הסטודנטים שבהם התגוררתי. מבט חפוז בשעון חרט בזיכרוני את השעה, עשר דקות לפני חצות.

אוויר הלילה היה קר והפך את השלג שירד באותו בוקר לשמיכה קשיחה. הלכתי לעבר מרכז הקמפוס וחשתי את קול השלג הנמנע

1. מתוך השיר "אלדורדו". תרגום: אבנר פרץ.

מתחת לרגליי. הירח שפך אור חיוור על בנייני המכללה, ונטיפי קרח עצומים הזדקרו מהמרזבים – מים זולגים שהתקבעו בחלל הריק, פגיונות קרח מוצקים שהזכירו לי ניבים קפואים. אף פסל אנושי לא היה מסוגל לעצב את יצירות האומנות הטבעיות האלה.

השעון בראש המגדל של המבנה המרכזי החל לחרוק והמחוגים נפגשו. שמעתי את האנחה העמוקה של מנגנון השעון שבריר שנייה לפני שהפעמונים החלו לצלצל. ארבעה צלילים מלודיים הודיעו על השעה העגולה, ואחריהם הדהדו עוד שנים עשר צלצולים רצופים. ספרתי אותם בלב, כפי שעשיתי תמיד, כדי לבדוק אם נפלה טעות במספר, אבל הם מעולם לא טעו. שנים עשר צלצולים בדיוק רעמו מהמגדל, כמו פטיש של שופט כעוס מכה על מתכת.

בית התפילה עמד בצל המגדל של המבנה המרכזי. דלתו הייתה עשויה עץ אלון כבד, קבועה בתוך קשת גותית. פתחתי אותה ונכנסתי אל המבואה. הדלת נסגרה מאחוריי בחבטה שהדהדה מקירות האבן של האולם.

ההד עורר בי חלחלה. הוא היה מנוגד באופן מוזר לרעשים באספות הרגילות, כשקול פתיחת הדלתות וסגירתן נבלע בקולות הסטודנטים המדשדשים למקומותיהם. כעת, חריקת הדלת פילחה בעוצמה את דממת הלילה.

עצרתי לרגע במבואה כדי לאפשר לעיניי להתרגל לחשכה. אור הירח העמום הסתנן דרך הויטראז'ים השקופים למחצה. יכולתי להבחין בצלליות הספסלים ובמעבר המרכזי שמוביל למדרגות ולמזבח. החלל השרה תחושה מלכותית שהקמרונות הגבוהים של התקרה הדגישו. נראה היה שהם מושכים את נפשי כלפי מעלה, תחושה של גובה נשגב שגרם לי להרגיש כאילו יד ענקית מושטת מטה להרים אותי.

לאט וחדור מטרה צעדתי לעבר קדמת האולם. קול נעליי על רצפת האבן עורר בי תמונות מחרידות של קלגסים גרמנים הצועדים במגפיים עם סוליות מסמרים ברחובות מרוצפים. כל צעד הדהד לאורך המעבר המרכזי עד שהגעתי לאזור המכוסה בשטיח.

שם ירדתי על ברכיי. הגעתי למחוז חפצי. הייתי מוכן לפגוש את מקור הקריאה שהפריעה את מנוחתי.

הייתי בתנוחה של תפילה אך לא היה לי מה לומר. נשארתי על ברכיי בשקט ונתתי לתחושת נוכחותו של האל הקדוש למלא אותי. פעימות ליבי נשמעו בבירור, דפיקות חזקות בבית החזה. קור מקפיא החל לטפס מבסיס עמוד השדרה שלי ועד הצוואר. פחד נפל עליי. נאבקתי בדחף לברוח מפני אותה נוכחות מעוררת חלחלה שאחזה בי. הפחד התפוגג, ובמהרה שטף אותי גל נוסף. הגל הזה היה שונה. הוא הציף את נפשי בשלום שלא ניתן לתאר, שלום שכן רגע הביא מנוחה ומרגוע לרוחי הסוערת. בן רגע הייתי נינוח. רציתי לשהות שם בלי לומר דבר, בלי לעשות דבר. פשוט להתענג על נוכחות אלוהים. הרגע ההוא שינה את חיי. משהו עמוק ברוחי מצא את מקומו אחת ולתמיד. מרגע זה לא הייתה עוד אפשרות לשוב לאחור. החותם שהשאיר בי אותו רגע עוצמתי, לא יוכל להימחק. הייתי לבד עם אלוהים. האל הקדוש. האל הנורא. האל שרגע אחד מסוגל למלא אותי פחד וברגע הבא להציף אותי בשלום. ידעתי באותה שעה שלגמתי מכוס האדון. נולד בי צימאון חדש שלעולם לא יהיה אפשר להרוות בעולם הזה. החלטתי ללמוד עוד, לבקש את פני האלוהים שמתגורר בקתדראלות גותיות חשוכות ושנכנס אל החדר שלי במעון הסטודנטים כדי להעיר אותי משנתי השאננה.

מה גורם לסטודנט במכללה לחפש את נוכחות אלוהים בשעות המאוחרות של הלילה? באותו יום, בשעות אחר הצהריים, קרה משהו באחת הכיתות שהניע אותי ללכת לבית התפילה. התחלתי להאמין בישוע זמן קצר לפני כן. זה קרה באופן פתאומי ודרמטי. בעיניי זה היה מעין שחזור של הסיפור של שאול בדרך לדמשק. חיי השתנו מקצה לקצה והתמלאתי קנאות לנועם המשיח. תשוקה חדשה בערה בי לחקור את הכתובים, ללמוד איך להתפלל, להתגבר על המגרעות שהעיבו על אופיי, לראות את חסד אלוהים מתעצם בחיי. רציתי נואשות לחיות למען המשיח. נפשי שרה שיר ידוע: "אדון, אני רוצה להיות משיחי".

אך חיי האמונה שלי לקו בחסר בשלב המוקדם הזה. הייתה לי התלהבות בשפע אבל היא הייתה רדודה יחסית והתאפיינה בפשטות שהפכה אותי לאדם חד-ממדי. הייתי ממוקד ביישות השנייה של האלוהות. ידעתי מיהו ישוע, אך אלוהים האב היה אפוף סוד, נסתר, מסתורי וזר לנפשי. פניו היו מכוסות בכיסוי כהה.

המצב הזה השתנה בקורס לפילוסופיה.

הקורס לא עניין אותי במיוחד עד אז, וציפיתי בקוצר רוח לסיום המחויבות המייגעת. בחרתי להתמקד בלימודי כתובים וחשבתי שההתפללויות המופשטות של שיעורי הפילוסופיה הן בזבוז זמן. בעיני לא הייתה משמעות בהקשבה לפילוסופים שמתווכחים על היגיון וספק. לא מצאתי מזון לנפשי או דבר שיצית את דמיוני, רק משחקי פאזל אינטלקטואליים מסובכים ומשעממים שלא נגעו בליבי – עד אותו אחר צהריים חורפי.

ההרצאה באותו יום הייתה על הוגה דעות נוצרי בשם אורליוס אוגוסטינוס. בשלב מסוים בהיסטוריה קיבלה הכנסייה הקתולית את תורתו וסמכותו ולכן הוא נקרא אוגוסטינוס הקדוש. המרצה דיבר על השקפותיו של אוגוסטינוס לגבי בריאת העולם.

הכרתי את סיפור הבריאה מכתבי הקודש. ידעתי שהתנ"ך פותח במילים: "בראשית ברא אלוהים את השמיים ואת הארץ", אבל עד אז, אף פעם לא חשבתי לעומק על מעשה הבריאה עצמו. אוגוסטינוס הגה בסוד המופלא הזה ושאל את השאלה: "כיצד נעשה הדבר?"

"בראשית..."

זה נשמע כמו תחילתה של אגדה: "פעם היה..." הבעיה היא שבראשית לא היה בכלל זמן שאפשר לכנות "פעם". מנקודת המבט שלנו, ראשית היא נקודת התחלה כלשהי באמצע תקופה היסטורית. לשלגייה היו אימא וסבתא. הסיפור שלה, שמתחיל ב"פעם הייתה", לא מתחיל בנקודת התחלה מוחלטת. לפני שלגייה היו מלכים ומלכות, אבנים ועצים, סוסים, ארנבות ונרקיסים.

מה היה קיים לפני בראשית א? לאנשים שאלוהים ברא לא היו

הורים או סבים. לא היו להם ספרי היסטוריה לקרוא בהם כי לא הייתה היסטוריה. לפני הבריאה לא היו מלכים או מלכות, אבנים או עצים. לא היה דבר. חוץ מאלוהים כמובן.

זה היה הרגע בשיעור הפילוסופיה שבו נתקפתי כאב ראש נוראי. לפני בריאת העולם היה לא-כלום. אבל מה זה בכלל "לא-כלום"? האם אי פעם ניסית לחשוב על לא-כלום? היכן אפשר למצוא אותו? כמובן שבשום מקום. למה? כי הוא לא-כלום, ולא-כלום איננו קיים. הוא אינו יכול להתקיים כי אם הוא היה קיים, הוא לא היה לא-כלום אלא דבר מה. האם גם אתם נתקפים כאב ראש כמוני? חישוב על זה לרגע. אינני יכול לומר לכם לחשוב על הדבר, כי לא-כלום איננו דבר. אני יכול רק לומר: "לא-כלום איננו קיים".

אם כן, כיצד אנחנו יכולים לחשוב על לא-כלום? איננו יכולים לעשות זאת. זה בלתי אפשרי. אם ננסה לחשוב על לא-כלום, תמיד נמצא את עצמנו חושבים על משהו. ברגע שאני מנסה לחשוב על לא-כלום, אני מתחיל לדמיין המון אוויר "ריק". אבל אוויר הוא דבר מה. יש לו משקל ומסה. זה ברור לי כי אני רואה מה קורה כאשר מסמר נתקע בצמיג המכונית שלי.

ג'ונתן אדוארדס אמר פעם שלא-כלום הוא מה שאבנים חולמות עליו בשנתן. האמירה הזאת איננה תורמת במיוחד להבנה. הבן שלי הציע לי הסבר טוב יותר לביטוי "לא-כלום". כשלמד בחטיבת הביניים, שאלתי אותו כשחזר הביתה: "מה עשית היום?" תשובתו הייתה זהה מדי יום: "לא-כלום". לכן ההגדרה הכי טובה שאני יכול לתת לביטוי "לא-כלום" היא: מה שהבן שלי עשה מדי יום בחטיבה.

בתפיסת העולם שלנו, יצירתיות קשורה לעיצוב ושינוי צורה של צבעים, חומר, רישומים על נייר או חומר אחר. לפי ניסיוננו, אי אפשר למצוא צייר שמצייר ללא צבע, סופר שכותב ללא מילים או מלחין שיוצר מוזיקה ללא צלילים. כל אומן חייב להתחיל ממשהו. אומנים מעצבים, משנים צורה וסדר של חומר גלם נתון, אבל אף פעם אינם עובדים עם "לא-כלום".

אוגוסטינוס לימד שאלוהים ברא את העולם יש מאין. מעשה הבריאה דומה לקסם שבו הקוסם מוציא שפן מהכובע, אלא שאלוהים לא היה שפן ואפילו כובע לא היה לו.

השכן שלי הוא נגר מוכשר. אחד מתחומי המומחיות שלו הוא ייצור ארגזים לקוסמים מקצועיים. הוא עשה לי סיור בנגרייה שלו והראה לי איך בונים ארונות וארגזים של קוסמים. התכסיס הוא שימוש חכם במראות. כשקוסם עולה לבמה ומציג ארגז או כובע ריק, אתם בעצם רואים רק חצי ממנו. ניקח לדוגמה כובע "ריק". בדיוק באמצע הכובע מותקנת מראה. המראה משקפת במדויק את החצי הריק של הכובע. כך נוצרת האשליה שאתם רואים כובע ריק. בפועל אתם רואים רק חצי כובע. בחצי השני יש מספיק מקום להחביא זוג יונים לבנות כשלג או ארנבון שמנמן. לא ממש קסם, נכון?

אלוהים לא ברא את העולם באמצעות מראות. אילו עשה זאת, הוא היה צריך מלכתחילה חצי עולם ומראה עצומה כדי להסתיר את החצי השני. כאשר הוא ברא את העולם, הוא הביא לידי קיום את כל מה שקיים, כולל מראות. אלוהים ברא את העולם יש מאין. פעם לא היה דבר ואז לפתע, במצוות אלוהים, נוצר היקום.

שוב אנחנו שואלים: "איך הוא עשה זאת?" הרמז היחיד שכתבי הקודש נותנים לנו הוא שאלוהים ציווה על העולם להתקיים. אוגוסטינוס כינה זאת "הציווי האלוהי" או "הִיְהִי האלוהי".² הכוונה היא לפקודה או לפעולה של הרצון שגורמים להיווצרות דבר כלשהו. כרגע אני כותב את הספר הזה בעזרת מחשב מתוצרת IBM, מכונה מדהימה ומורכבת מאוד על כל חלקיה. המחשב תוכנת כך שיגיב לפקודות מסוימות. אם אני טועה בהקלדה, אינני צריך לשלוח את ידי אל המחק. כדי לתקן את הטעות, אני מקליד פקודה קצרה והמחשב מתקן אותה. המחשב עובד לפי פקודותיי, אבל היכולת שלי לתת פקודות מוגבלת. המחשב מגיב רק לפקודות שהוגדרו מראש. הייתי שמח לומר למחשב שלי: "אני יוצא לשחק גולף. כתוב בבקשה את

2. ראה: אוגוסטינוס, ווידויים, 11, 6-7.

הספר הזה במקומי". המחשב שלי איננו מסוגל לעשות זאת. אני יכול להטיח במסך את הפקודה הכי נחרצת שאני מכיר: "כתוב את הספר הזה, מייד!" אבל הוא עקשן מכדי להיענות לדרישתי.

כאשר אלוהים נותן פקודות, אין לו הגבלה כזאת. הוא מסוגל לברוא בכוח פקודתו. הוא מסוגל ליצור יש מאין, חיים ממוות. הדברים האלה קורים למשמע קולו.

הקול הראשון שנשמע ביקום היה קולו של אלוהים כשאמר: "יהי!" אם כי אין זה מדויק לומר שזה היה הקול הראשון ביקום כי עד אותו רגע לא היה יקום. אלוהים קרא אל תוך הריק. אולי זו הייתה מעין זעקה ראשונית לעבר החושך הריק.

הפקודה יצרה את המולקולות הדרושות כדי לשאת את גלי הקול של אלוהים הרחק אל תוך הריק. אבל בעצם, לגלי קול היה לוקח זמן רב מדי. מהירות הפקודה הזאת עלתה על מהירות האור. ברגע שהמילים יצאו מפי הבורא, החלו דברים להתרחש. היכן שקולו הדהד הופיעו כוכבים מאירים בזוהר שלא יתואר, מלווים בשירת המלאכים. כוחה של האנרגיה העל־טבעית ניתז על פני הרקיע בשלל צבעים מפלִטָה של אומן רב־עוצמה. כוכבי שביט עם זנבות זוהרים פילחו את השמיים הלך ושוב כמו זיקוקין ביום העצמאות. מעשה הבריאה היה האירוע הראשון בהיסטוריה. הוא גם היה המדהים ביותר בהיסטוריה. האדריכל העליון התבונן בתוכניתו המורכבת וצעק פקודות שהציבו את גבולות היקום. הוא דיבר וסגר את הים בדלתיים, והעבים נמלאו טל. הוא קישר מעדנות כימה ופיתח מושכות כסיל (ראה איוב לח 31). הוא דיבר שוב, והארץ החלה להתמלא במטעים פורחים. מהאדמה צצו בן רגע אין־ספור פרחים, כמו האביב בשיאו. גווני הסגול של עצי השזיף יצאו במחול עם הצבעים העזים של פרחי האזלאה והפורסיטיה. אלוהים דיבר פעם נוספת, והמים שרצו נפש חיה. חילזון מים זחל על הקרקעית, מעליו חלף הצל הרחב של חתול הים, וזנבו של דג המפרשן פילח פני המים והזדקר לראווה על פני הגלים. אלוהים דיבר שוב, האריה השמיע את שאגתו והכבשים פעו. הופיעו חיות הולכות

על ארבע, עכבישים בעלי שמונה רגליים וחרקים מעופפים.

ואלוהים אמר: "טוב!"

אז ירד אלוהים לארץ, לקח חומר ועיצב אותו בקפידה. הוא הרים אותו בעדינות אל פיו ונפח בו נשמת חיים. החומר החל לזוז, לחשוב, להרגיש ולהלל את אלוהים. הוא היה לנפש חיה, וצלם אלוהים היה טבוע בו.

חישובו על תחייתו של אלעזר מן המתים. איך ישוע עשה זאת? הוא לא נכנס אל הקבר שבו הייתה מונחת גופתו המרקיבה של אלעזר. הוא לא נאלץ לעשות הנשמה מפה לפה. ישוע עמד מחוץ לקבר, ממרחק, וקרא בקול חזק: "אלעזר, צא החוצה!" הדם החל לזרום בעורקיו של אלעזר, וגלי המוח שלו החלו לנוע. אלעזר קם מהקבר בפרץ של חיים ויצא החוצה. ההתרחשות הזאת היא בריאה באמצעות דיבור, זוהי העוצמה של הציווי האלוהי.

יש תיאורטיקנים מודרניים שמאמינים ששום דבר לא ברא את העולם. שימו לב להבדל בין האמירה שהעולם נברא יש מאין לבין האמירה ששום דבר לא ברא את העולם. בהשקפה המודרנית הזאת השפן יוצא מהכובע ללא שפן, ללא כובע ואפילו ללא קוסם. ההשקפה המודרנית הרבה יותר פלאית מההשקפה המקראית. היא מניחה שלא-כלום יצר משהו ואף יותר מזה, היא מניחה שלא-כלום יצר את הכול – בהחלט הישג מרשים!

מובן שאין אנשים רציניים בעידן שוחר המדע הזה שטוענים שהעולם נברא על ידי לא-כלום, נכון? דווקא כן, ולא מעטים. לשם דיוק עליי לומר – בדרך כלל הם אינם אומרים זאת באופן שבו אני אמרתי את הדברים, וסביר להניח שהם היו מתרגזים אילו הצגתי את השקפתם בצורה כזאת. הם ודאי היו מוחים ואומרים שהצגתי קריקטורה מעוותת של עמדתם המתוחכמת. בסדר, הם צודקים. הם אינם אומרים שהעולם נברא על ידי לא-כלום, הם אומרים שהעולם נוצר במקרה. אבל המקריות אינה דבר. אין לה משקל, אין לה מידות, אין לה כוח. זוהי פשוט מילה שבה אנחנו משתמשים כדי לתאר הסתברות מתמטית.

אין לה יכולת לעשות דבר מפני שהיא איננה דבר. מי שאומר שהעולם נוצר במקרה, אומר בעצם שהעולם נוצר על ידי לא-כלום. טענה כזאת היא טירוף אינטלקטואלי. מה הסיכוי שהעולם נוצר במקרה?

אוגוסטינוס הקדוש הבין שהעולם לא היה יכול להיווצר במקרה. הוא ידע שלהשלמת משימה כזאת נדרש משהו או משהו בעל כוח – הכוח לברוא. הוא ידע שדבר אינו יכול להיווצר מכלום. הוא הבין שהיכן שהוא, איך שהוא, חייב להיות משהו או משהו שהוא בעל כוח ההווה. אחרת שום דבר לא היה קיים עכשיו.

בתנ"ך כתוב: "בראשית ברא אלוהים". האלוהים שאותו אנחנו עובדים הוא האלוהים שתמיד היה. הוא היחיד שמסוגל לברוא כי רק הוא בעל כוח ההווה. הוא אינו לא-כלום. הוא אינו מקריות. הוא הוא ההווה, הוא היחיד שבכוחו להיות אך ורק בזכות עצמו. הוא לבדו נצחי. לו לבדו יש שליטה על המוות. הוא לבדו מסוגל ליצור עולמות בציווי, בכוח פקודתו. כוח כזה הוא מדהים, מעורר יראה. הוא ראוי לכבוד, ראוי שיעריצו אותו במלוא ענווה.

המשפט שאמר אוגוסטינוס, שאלוהים ברא את העולם יש מאין בכוח דברו בלבד, הוא שגרם לי לצאת לבית התפילה באמצע הלילה.

אני יודע מהי חזרה בתשובה, ואני יודע מהי לידה מחדש. אני גם יודע שאדם יכול להיוולד מחדש רק פעם אחת. כשרוח הקודש מעירה את נפשנו לחיים חדשים במשיח, היא אינה מסיימת את עבודתה. היא ממשיכה לפעול בנו ולשנות אותנו.

החויה שחוויתי בכיתה כאשר הרהרתי בבריאת העולם, הייתה כמו להיוולד מחדש בפעם השנייה, כמו לחזור בתשובה, לשוב לא רק אל אלוהים הבן אלא גם אל אלוהים האב. רציתי להכיר אותו בתפארתו, להכיר אותו בכוחו, להכיר אותו בהוד קדושתו.

החזרה שלי לאלוהים האב הייתה כרוכה גם בקשיים. אף על פי שהמחשבה על אל שברא עולם שלם מכלום הרשימה אותי עמוקות, הציקה לי העובדה שהעולם שבו אנחנו חיים מלא בסבל. העולם רצוף

רוע. השאלה הבאה שלי הייתה: איך ייתכן שאלוהים טוב וקדוש ברא עולם ששורר בו כזה אי־סדר? וכשחקרתי את התנ"ך הציקו לי הסיפורים שבהם אלוהים מצווה להרוג נשים וילדים, הסיפור שבו אלוהים הורג את עוזא בו במקום מפני שנגע בארון הברית וסיפורים אחרים שכביכול חושפים פן אכזרי באופיו של אלוהים. איך אוכל אי פעם לאהוב אלוהים שכזה?

הרעיון המרכזי שפגשתי שוב ושוב לאורך הכתובים, הוא שאלוהים הוא קדוש. המילה "קדוש" הייתה זרה לי. לא הבנתי את משמעותה. העמקתי בשאלה הזאת בשקידה ובהתמדה, ועד היום אני שבוי בשאלת קדושתו של אלוהים. אני משוכנע שזהו אחד הרעיונות החשובים ביותר שמשיחי יכול להתחבט בו. הרעיון הזה הוא הבסיס להבנה עמוקה של אלוהים ושל האמונה המשיחית.

הקדושה היא רעיון מרכזי מאוד בתפיסת העולם המקראית, ועל אלוהים נאמר ש"קדוש שמו" (לוקס א 49; ראה גם תהי' קיא 9). שמו קדוש כי הוא קדוש. שמו איננו תמיד זוכה ליחס של יראת כבוד. הוא נרמס ברפש של העולם הזה. הוא משמש כקללה וכבסיס לביטויים גסים. היחס שהעולם מעניק לשם אלוהים, מעיד על כך שהוא אינו מכבד את אלוהים. אין כבוד. אין חרדת קודש. אין יראת כבוד.

אני בטוח שאם הייתי שואל קבוצה של משיחיים מה צריך לעמוד בראש סדר העדיפויות של הקהילה, הייתי מקבל מגוון רחב של תשובות. כמה היו אומרים בישור, אחרים היו מציינים מעורבות חברתית או טיפוח רוחני. אבל אני עדיין מצפה לשמוע מישו מדבר על סדר העדיפויות של ישוע.

מהי הבקשה הראשונה בתפילת האדון? ישוע אמר: "לכן כה תתפללו: אבינו שבשמיים..." (מתי ו 9). המילים הראשונות של התפילה אינן בקשה. הן מעין פנייה אישית. התפילה ממשיכה במילים: "יתקדש שמך, תבוא מלכותך" (מתי ו 9-10). לעיתים קרובות אנחנו מתבלבלים וחושבים שהמילים "יתקדש שמך" הן חלק מהפנייה, כאילו היה כתוב שם "קדוש שמך". אילו היה כתוב כך, המילים האלה היו פשוט ביטוי

של הלל לאלוהים. אבל לא כך ישוע אמר אותן. הוא ניסח אותן כבקשה, הבקשה הראשונה. עלינו להתפלל ששמו של אלוהים יתקדש – שבני האדם יכירו בקדושתו של אלוהים.

יש סדר הגיוני בתפילת האדון. מלכות אלוהים לא תבוא למקום שבו בני האדם אינם מכבדים את שמו. אם שמו מחולל בארץ, ברור שרצונו איננו נעשה בארץ כפי שהוא נעשה בשמיים. בשמיים שם אלוהים מקודש. המלאכים לוחשים את שמו בחרדת קודש. בשמיים יראת הכבוד לאלוהים מוחלטת. מטופש לנסות לחפש את מלכות אלוהים במקום שבו אין יראת כבוד לאלוהים.

האופן שבו אנחנו מבינים את אלוהים ואת אופיו, משפיע על כל תחום בחיינו. ההבנה הזאת ניכרת לא רק בעניינים הקשורים לממד של חיינו שאנחנו מכנים "הממד הרוחני". אם אלוהים ברא את העולם כולו, הוא בהכרח גם אדון העולם כולו. שום חלק מהעולם אינו חורג מתחום סמכותו של אלוהים. הקדושה שמאפיינת אותו צריכה להשפיע על הכלכלה, הפוליטיקה, הספורט והזוגיות – על כל תחום בחיינו. אי אפשר להתחמק מאלוהים. אין מקום שבו נוכל להתחבא ממנו. הוא איננו רק חודר לכל תחום בחיינו, אלא גם חודר אליו בהוד קדושתו. לכן עלינו לשאוף להבין מהי קדושה. אל לנו לנסות להתחמק ממנה. בלעדיה אין הלל, אין גדילה רוחנית, אין ציות אמיתי. היא מגדירה את תכליתנו כמשיחיים. אלוהים ציווה: "והייתם קדושים כי קדוש אני" (ויק' יא 44).

כדי להגיע לתכלית הזאת, עלינו להבין מהי קדושה.

יישום

חשבו על מה שלמדתם וגיליתם על קדושתו של אלוהים וענו על השאלות הבאות. תעדו ביומן איך הגבתם לקדושתו של אלוהים או שוחחו על כך עם חבר.

1. כאשר אתם חושבים על קדושתו של אלוהים, מה

עולה בדעתכם?

קדושת אלוהים

2. תארו רגע שבו נדהמתם מקדושת אלוהים.
3. האם קדושת אלוהים מושכת את ליבכם?
4. איך קדושת אלוהים יכולה לבוא לידי ביטוי בחייכם בשבוע הקרוב?

קדוש, קדוש, קדוש

הַקִּיפוּהוּ שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בְּסִגְיָה,
בְּאִמָּה הַקִּיפוּהוּ, בְּחִיל וּרְעָדָה,
וְעֲצְמוּ עֵינֵיכֶם, אֶל תַּבִּיטוֹ עָלָיו.
הוא אָכַל טַל שֶׁל דְּבֶשׁ. טַל שֶׁל דְּבֶשׁ הוא רָדָה.
מִגֶּן־עֶדֶן שָׁתָה הוּא חֶלֶב.¹
סמואל טיילור קולרידג'

נביאי ישראל היו אנשים בודדים. הם היו אינדיבידואליסטים קשוחים שאלוהים ייחד למשימה כואבת. הם שימשו מעין פרקליטים, דוברים רשמיים של השופט העליון בשמיים ובארץ, ופרסמו כתבי אישום נגד האנשים שחטאו לשופט.

הנביאים לא היו פילוסופים ארציים שכתבו את דעותיהם כדי שחוקרים יוכלו לדון בהן. הם לא היו במאים שכתבו מחזות כדי לשעשע את הציבור. הם היו שליחיו של מלך היקום והכריזו את דברו. הם פתחו את דבריהם במילים: "כה אמר אדוני".

קורות חייהם של הנביאים נשמעים כמו סיפורים על קדושים מעונים. סיפוריהם מזכירים את מצבת החללים של הדיביזיה השלישית של צבא ארצות הברית במלחמת העולם השנייה. תוחלת החיים של הנביאים הייתה דומה לזו של מפקד במרינס האמריקאי בקרב.

על ישוע נאמר: "נבזה וחדל אישים, איש מכאובות וידוע חולי" (ישע' נג 3). האמירה הזאת מציבה את ישוע בשורה ארוכה של אנשים שאלוהים ייעד לסבל כזה. הנביאים נידונו לבדידות, רבים מהם חיו במערות. הם נהגו לפגוש את אלוהים במדבר. לפעמים עורם החשוף

1. מתוך השיר "ארמונו של קובלאי חאן". תרגום: אסף ענברי.

היה כל לבושם, ובמקום להתהדר בעניבה הם נשענו על מטה מעץ. הם כתבו את שיריהם בדמעות.

כזה היה ישעיהו בן אמוץ.

במפגן המרשים של גיבורי התנ"ך, דמותו של ישעיהו בולטת וזוהרת במיוחד. הוא היה נביא הנביאים, מנהיג המנהיגים. הוא נמנה עם הנביאים הגדולים בגלל כמות החומר הכתוב שנושא את שמו.

ישעיהו היה נביא יוצא דופן. רוב הנביאים היו מפשוטי העם: איכרים, רועים, עובדי אדמה. ישעיהו השתייך לאצולה. הוא היה מדינאי ידוע והייתה לו גישה לחצר המלכות. הוא היה יוצא ובא בין מלכים ושרים. אלוהים דיבר באמצעותו לכמה ממלכי יהודה: עוזיה, יותם, אחז וחזקיהו. מה שייחד את נביאי ישראל מכל שאר האנשים, הוא שאלוהים קרא להם לתפקידם ומינה אותם למלאו. הנביאים לא מונו על ידי בני אדם. לא הייתה להם אפשרות להגיש מועמדות לתפקיד. הם מונו בבחירתו הישירה של אלוהים, ללא מתווך. הקריאה הזאת הייתה מעשה ריבוני, ולא הייתה להם אפשרות להתנגד. (ירמיהו ניסה להתנגד לקריאה אבל אלוהים הזכיר לו שהוא בחר בו מרחם אימו, ואחרי תקופה בתפקיד, ירמיהו ביקש לפרוש ואלוהים סירב לבקשתו.) תפקיד הנביא היה תפקיד לחיים. לא הייתה לו שום אפשרות להתפטר או לפרוש לגמלאות.

הסיפור על קריאתו של ישעיהו הוא אולי הסיפור הדרמטי ביותר מסוגו. הוא התרחש בשנת מות המלך עוזיהו.

המלך עוזיהו מת במאה השמינית לפני הספירה. תקופת מלכותו הייתה תקופה חשובה בהיסטוריה של עם ישראל. הוא היה אחד מטובי המלכים בממלכת יהודה. הוא לא השתווה לדוד אביו אבל הוא גם לא התאפיין בשחיתותם של מלכי הממלכה הצפונית דוגמת אחאב. עוזיהו עלה לשלטון כשהיה בן שש עשרה. הוא מלך בירושלים במשך חמישים ושתיים שנים. דמו בנפשכם, חמישים ושתיים שנים! בחמישים ושתיים השנים האחרונות כיהנו בארצות הברית הנשיאים טרומן, אייזנהאואר, קנדי, ג'ונסון, ניקסון, פורד, קרט, רייגן, בוש